

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА
СТАНЦІЯ ІМЕНІ М.І. ВАВИЛОВА ІНСТИТУТУ СВИНАРСТВА І
АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

Шляхи адаптації технологій у рослинництві до перманентних змін клімату

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
(Полтава, 25 липня 2022 року)**

Полтава - 2022

Шляхи адаптації технологій у рослинництві до перманентних змін клімату:
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 25 липня 2022 р.
м. Полтава / Редкол.: М.П. Сокирко, Л.Г. Марініч (відп. ред.), Р.В. Олєпір [та ін.]. Полтавська
державна сільськогосподарська дослідна станція імені М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України,
2022. 87 с.

Збірник вміщує матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції та
репрезентує результати досліджень з напрямів: землеробства, рослинництва,
кормовиробництва, захисту рослин, селекції та насінництва. Видання призначене для наукових
співробітників науково-дослідних установ, викладачів, студентів й аспірантів вищих
навчальних закладів, керівників і спеціалістів сільськогосподарських підприємств.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Михайло СОКИРКО – директор, кандидат с.-г. наук Полтавська державна
сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України;
Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор с.-г. наук, старший науковий
співробітник, Полтавський державний аграрний університет;
Любов Марініч – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат с.-г. наук,
Полтавський державний аграрний університет;
Олександр ЛЕНЬ – завідувач відділу наукових досліджень з питань землеробства та
кормовиробництва, кандидат с.-г. наук, Полтавська державна сільськогосподарська дослідна
станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України;
Роман ОЛЕПІР – старший науковий співробітник лабораторії кормовиробництва та
інтегрованого захисту рослин, кандидат с.-г. наук Полтавська державна сільськогосподарська
дослідна станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної сільськогосподарської
дослідної станції імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН України, (протокол
№ 4 від 22 липня 2022 р.).

Матеріали подаються в авторській редакції мовами оригіналів. Відповідальність за зміст
і достовірність поданих матеріалів та наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗЕМЛЕРОБСТВО

Лень О.І., Снігир В.П., Ткаченко Т.М.

Вплив агротехнічних прийомів на водний режим ґрунту під ячменем ярим 5

Олепир Р.В., Глущенко Л.Д.

Вплив систем удобрення та основного обробітку ґрунту на
врожайність кукурудзи 6

Глущенко Л.Д., Лень О.І., Калініченко С. М., Артеменко Л. В.

Динаміка вмісту гумусу у чорноземі типовому на протязі вегетаційного періоду
кукурудзи за різних систем удобрення 9

СЕКЦІЯ 2. РОСЛИННИЦТВО

Чабан В.І., Клявзо С.П., Подобед О.Ю.

Реакція польових культур на зміни клімату в Північному Степу України 11

Дорота Г.М., Рудавська Н.М., Тимчишин О.Ф., Тимків М.Ю.

Вплив підвищених доз мінеральних добрив на льон-довгунець в
умовах Західного Лісостепу 14

Головенько Ю.О.

Вплив застосування регуляторів росту рослин на вміст хлорофілу в листках та
урожайність насіння сої 17

Шакалій С.М.

Особливості росту та розвитку пшениці озимої за
використання регуляторів росту 19

Глущенко Л.Д., Лень О.І., Сокирко М.П.

Динаміка урожайності зерна кукурудзи його якості взаємозв'язок їх з
природними та антропогенними факторами 22

Сокирко М. П., Марініч Л. Г., Кавалір Л. В.

Формування врожайності стоколосу безостого за різних строків сівби 24

Бараболя О.В., Подоляк В.А.

Строки сівби як основний чинник формування агроекологічних умов 26

Бараболя О.В., Олефір О. А.

Вплив мінеральних добрив на формування врожаю пшениці озимої 29

Бараболя О.В., Ляшенко Є.С.

Густота стояння рослин гібридів кукурудзи, як фактор формування високої
продуктивності 32

Бараболя О.В., Доронін С.М.

Використання біопрепаратів при вирощуванні пшениці озимої 34

Алейнік Л.М., Дикань О.Б., Гангур М.В.

Структурні показники урожайності чини залежно від технології вирощування в
умовах Лівобережного Лісостепу 37

Барилко М.Г., Прокопів О.О.

Проблеми та результати вирощування горошку посівного (озимого) в умовах
Східного Лісостепу 39

Олепир Р.В., Заєць Т.О., Ткаченко Ю.В.

Застосування біопрепаратів в технології вирощування високорентабельної
екологічної сільгосппродукції 42

Тимчишин О.Ф., Рудавська Н.М., Дорота Г.М., Шувар А.М.

Вплив елементів технології вирощування на продуктивність льону межеумку 44

Тоцький В. М., Лень О. І.

Стійкість до вовчка та урожайність гібридів соняшнику в умовах Полтавської
області 46

Рудавська Н.М., Беген Л.Л., Дорота Г.М., Тимчишин О.Ф. Вплив погодних умов на формування показників продуктивності пшениці озимої	48
Кобак С.Я., Чорна В.М. Вплив норми висіву на урожайність сої в умовах Лісостепу	50
Лень О.І., Дикань О.О., Дикань О.Б. Забур'яненість посівів кукурудзи залежно від системи удобрення	52
Міленко О. Г., Соломон Ю. В. Вплив компонентів бакової суміші на ефективність обробки посівного матеріалу сої	54
Гангур В.В., Тоцький В.М. Ефективність регуляторів росту рослин за листового підживлення соняшнику	58
Гангур В.В., Єремко Л.С. Параметри продуктивності кукурудзи за позакореневого підживлення посівів гуміновим стимулятором	61
Гангур В.В. Вплив позакореневого підживлення посівів гуміновим стимулятором на продуктивність сої	63
Гангур В.В., Лень О.І. Ефективність позакореневого підживлення зернових колових культур гуміновим стимулятором	65
Єремко Л.С., Ващенко Є.В. Позакореневе підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту	68

СЕКЦІЯ 3. КОРМОВИРОБНИЦТВО

Чорнолата Л.П., Новаковська В.Ю. Вплив структури клітковини раціону на перетравність поживних речовин у організмі свиней	71
---	----

СЕКЦІЯ 4. ЗАХИСТ РОСЛИН

Задорожний В.С., Чернелівська О.О., Задорожний А.В., Свитко С.М. Контролювання забур'яненості посівів кукурудзи	75
---	----

СЕКЦІЯ 5. ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦІЯ

Марініч Л.Г. Оцінка селекційного матеріалу стоколосу безостого за ознаками кормової продуктивності	77
Силенко С.І., Безугла О.М., Андрущенко О.В. Результати експертного вивчення сортозразків люпину білого в умовах південного Лісостепу України	80
Новаковська В.Ю., Погоріла Л.Г. Масова частка олеїнової кислоти в сої за показником заломлення олії	81
Маренюк О.Б., Дорошук В.О. Сорт ячменю звичайного (ярого) Барвін	84
Приходько О.М. Результати вивчення колекційних зразків горошку посівного (озимого)	85

стояння рослин нових високопродуктивних гібридів, які забезпечують найбільш повне використання генетичного потенціалу для певних ґрунтово-кліматичних умов.

Бібліографічний список

1. Жемела Г.П., Бараболя О.В., Ляшенко В.В., Ляшенко Є.С., Подоляк В.А. Формування продуктивності зерна гібридами кукурудзи залежно від норми висіву. *Вісник ПДАА*. 2021. № 1. С. 97–105
2. Жемела Г.П., Бараболя О.В., Ляшенко В.В., Ляшенко Є.С., Подоляк В.А. Вплив норм висіву на індивідуальну продуктивність гібридів кукурудзи. *Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергоне­залежності й енергоефективності*: мат. міжнародної науково-практичної конференції. 5 травня 2021 р. Полтава 2021. С. 19–22
3. Бараболя О.В., Калініченко В. І., Петраченко В.В. Технологія вирощування кукурудзи на зерно. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 29 квітня 2018 року. Полтава 2018. С. 13–20
4. Бараболя О.В., Гришко М. Вплив строків сівби кукурудзи на урожайність та якість зерна. *"Інноваційні аспекти технології вирощування, зберігання і переробки продукції рослинництва"*: матеріали III науково-практичної конференції 21-22 квітня 2015 року. С. 51–54.
5. Жемела Г.П., Бараболя О.В., Ляшенко В.В., Ляшенко Є.С., Подоляк В.А. Густота рослин – фактор для одержання високих врожаїв кукурудзи. *Стійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації державної екологічної політики та енергозбереження*. Колективна монографія. Полтава. 2021. С.49–56

ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Бараболя О.В., к.с.г.наук, доцент кафедри
рослинництва,

Доронін С.М., здобувач ступеня вищої освіти доктор
філософії

Полтавський державний аграрний університет

Перспективним сучасним напрямом в технологіях органічного виробництва являється застосування можливостей біологічного методу захисту сільськогосподарських рослин, який базується на виявленні й використанні проти шкідників сільгоспкультур їхніх природних ворогів — ентомофагів й ентомопатогенних організмів і створенні відповідно сприятливих умов для діяльності корисних видів членистоногих і мікроорганізмів. Велику кількість шкідників сільгоспкультур і багаторічних насаджень знищують паразити й хижі комахи, кліщі, павуки, комахоїдні птахи, а також вони гинуть від хвороб.

Беручи до уваги євроінтеграційний курс нашої держави, вступ України до Світової організації торгівлі, активного розвитку та пропагування органічної

системи ведення сільськогосподарської практики, використання біологічних препаратів все більше набирає популярності [4]. Практична біологічних препаратів полягає у безпеці для людини і теплокровних тварин, вони не забруднюють навколишнє природне середовище, є високоселективними щодо об'єкта, на який направлена їхня дія.

Проте погодні умови (потепління клімату) та господарські чинники (виведення сотень тисяч гектарів землі з господарського використання, порушення сівозмін, нестача техніки й паливно-мастильних матеріалів, хімічних та біологічних засобів захисту тощо) часто є причиною погіршення фітосанітарного стану посівів зернових культур. За цих умов мають місце масові розмноження й висока шкідливість шкідників, збудників хвороб рослин і бур'янів, через що недобори врожаїв зерна можуть досягати 30 і навіть 50 % [2–5]. Зважаючи на відмічене, захист зернових культур від шкідливих організмів є важливим резервом отримання значної частини додаткової продукції поліпшеної якості. Одним із чинників, що стримують стабільний розвиток зернового господарства України, є також низький рівень наукового забезпечення галузі, зокрема відсутність цілісних інноваційних баз даних із захисту зернових культур. Але широке впровадження наукових досягнень уможливило потенційні недобори врожаїв знизити на 70–75 %, а пестицидне навантаження на агроєкосистему – на 30 % [1].

Пшениця озима – це культура, яка одна з перших була культивована, займає провідну позицію у рейтингу продуктів харчування у близько 50 країнах світу, серед яких й Україна. З борошна пшениці виготовляють цінний та культовий продукт для українців – хліб, тому народногосподарське значення зернової культури важко недооцінити. Якість хлібобулочних виробів визначає склад зернини. Серед інших зернових озима пшениця містить найвищий показник білку, який досягає до 15% залежно від технології виробництва та сорту. Зерно багате на вуглеводи та інші важливі мікроелементи [1].

Технологія вирощування сільськогосподарських культур, тільки тоді буде ефективною, якщо вона буде гармонійно працювати в системі: рослина – ґрунтово-кліматичний потенціал – рівень родючості ґрунту – попередник – раціональний обробіток ґрунту – сорт – строки сівби – норми висіву – збалансована система живлення – вчасний збір врожаю [2].

Використання біодобрих та біопрепаратів захисної дії є одним із безпечних засобів живлення та захисту рослин у сільськогосподарському виробництві і є альтернативою мінеральним добривам та пестицидам, які порушують природний колообіг речовин, та мають негативну дію на навколишнє середовище, згубно впливаючи на біоту та природне довкілля [3].

В період економічної та екологічної кризи в державі використання біодобрих та біопрепаратів задля інтенсифікації сільського господарства має не лише екологічний, але й у більшості випадків економічний пріоритет. При цьому чим складніші ґрунтово-кліматичні та погодні умови, тим важливіша роль процесу біологізації в технологіях вирощування сільськогосподарських культур [4].

Застосування біопрепаратів створених на основу ґрунтових мікроорганізмів з корисними властивостями, у процесі вирощування сільськогосподарських культур сприяє збільшенню чисельності мікроорганізмів основних еколого-трофічних груп, поліпшує поживний режим ґрунту, посилює його ферментативну активність [5].

Як відомо урожайність сільськогосподарських культур, оброблених біологічними препаратами, була вищою порівняно з усіма іншими варіантами досліджень. Найкращу реакцію в досліді на внесення біологічних препаратів відзначено науковцями у гороху прибавка врожайності становить 16,5%. Внесення біологічних препаратів додатково підсилює загальний ритм розвитку рослини, збільшує кількість горошин у верхніх бобах після обробітку біопрепаратами, тобто урожайність також буде збільшуватись [8]. Відповідно технології вирощування сільськогосподарських культур за органічними принципами потребують широкого застосування біопрепаратів як під час обробки насіння, так і в сам вегетаційний період.

Бібліографічний список

1. Кіщук С., Громитко В., Яворів В. Розвиток органічного землеробства в Україні та у світі. *Техніка і технології АПК*. 2013. №7. С.44–46.
2. Драга М.В., Кічігіна О.О., Зацарінна Ю.О., Цибро Ю.А. Посівні якості насіння сільськогосподарських культур за дії органо-мінерального добрива УБегі 8-4-5. *Агроекологічний журнал*. 2017. №4. С. 76–82.
3. Бараболя О.В. Органічне землеробство - перспективи отримання якісної та безпечної сільськогосподарської продукції. *Теоретичні та прикладні аспекти вивчення, збереження та збагачення фіторізноманіття у науково-дослідних установах та навчальних закладах України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 4 жовтня 2018 р. Хорол. 2018. С. 151–153
4. Бараболя О.В., Кононенко С. Біопрепарати на посівах сої. *Сучасний рух науки*: тези доп. X міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 2-3 квітня 2020 р. Дніпро, 2020. Т.1 С. 90–93
5. Бараболя О.В. Ефективність застосування біопрепаратів на зерні пшениці. *Захист і карантин рослин: історія та сьогодення*: мат. міжнародної науково-практичної конференції. Полтава 24-25 листопада 2020 р. С.107–109
6. Бараболя О.В. Використання біологічних препаратів у органічному землеробстві. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору*: мат. IV Міжнародної науково-практичної конференції. Полтава 24 березня 2021. С. 24–26